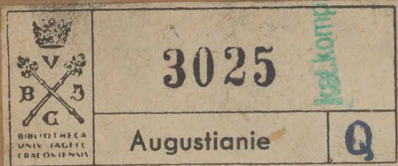
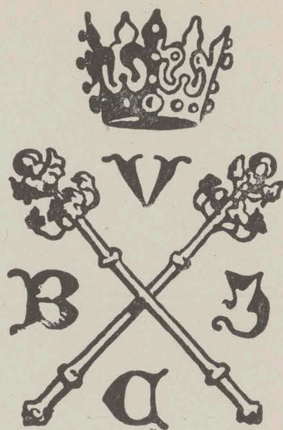

BIBLIOTHECA UNIV. JAGELL. CRACOVIENSIS
3025
kat.komp.
Augustianie
Q

DE APOSTASIA á RELIGIONE QVÆSTIO

Fr. CAROLI TIRELLI Ord. Eremit. S. Aug. Brunæ Profeſsi Sacræ Theologiæ Doctoris.

Ad Sacram Regiam Maieſtatem Poloniæ, ac Sueciæ, &c.

VLADISLAVM IV.

Pro ſua Religione iam ſecundò Delegati.

GRATIA

Illuſtriß. atque Reuerendiß. Domini,

D. MARII FILONARDI

ROMANI Archiepiſcopi Auenionienſis,

Ad eandem S. Regiam Maieſtatem Apoſtolicæ Sedis

LEGATI INNIXA.

Superiorum Permißu.

CRACOVIÆ,
In Officina Chriſtophori Schedelij, S. R. M. Typogr.
Anno Domini, 1641.

Illustriss. atque Reuerendiss. Dño,

D. MARIO FILONARDO

ROMANO Archiepiscopo Aueniòniensi,

Ad Sacram Regiam Maiestatem

Poloniæ, & Sueciæ, &c.

VLADISLAVM IV.

APOSTOLICÆ SEDIS

LEGATO.

Domino meo, ac Patrono Singulariss.

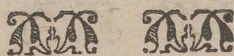

SOCRATIS, *Primorum illorum Greciæ sapientum facilè* PRINCIPIS, *extitit sententia; nihil præter id dicendum, quod aut scitu certum, aut Dictu foret necessarium. Tanti Viri innixus ego Authoritate, Hanc* QVÆSTIONEM *peperi. Fœtum legitimè quidem Conceptum, Quem* Oratio prima.

intra Viſcera mea Animatum, Obſtetricum cognito approbauit, Neceſſariò indè Naſciturum, ad eorum Vota irrita facienda, Qui ingenioſiſſimis propinatis calicibus, abortiuum reddere, imò (deluſi) etiam in ipſo vitæ ſuæ initio ſuffocare eum elaborarunt. Prodijt tandem. Verum ità circumplicatus paterni Genij defectibus, vt cum neq; balbutire, neq; prorepere valeat, dubitandum mihi ſit (mammis præ canitie deficientibus) ipſum non modò ſapientia, ſed nè quidem ætate profecturum. Ea de re ad pedes tuos ego deuolutus, Hunc (Grandium cibo indigentem) Tibi Archiantiſtitum ſummo, offero. Quem ſi ad genua Tua erectum, miſerationeq; Tua dignum, inter cœteros Tuos Clientes educandum ſuſcipi conſpexero, certò mihi perſuaſum volo, tantum incrementi, virium, atq; honoris penes ſe acquiſiturum, quantum ad futuras inſidias, (ſi quæ ſupererint) demoliendas, poterit eſſe ſatis. Neminem enim puto

Cym-

Cymbro illo posse barbariorem inueniri, Qui neglecta MARII *voce, Hunc necare adhuc magis sibi licitum fore, quam profugere longius existimet. Siquidem ex oculis Tuis, non modò flammas emicare conspicio; verumetiam Tantos ex Antiquo Tuo inclito Romanorum* STEMMATE *splendores, vt Qui apud eosdem domi, forisq́; per Præclara rerum gestarum Facinora, diffusi, Ecclesiasticam omnem Dignitatem circumeuntes, spectabilem, summumq́;* EMINENTIÆ *Culmen Fulgentissimum reddidêre; itá sedandis ferocientibus animis, imò deuinciendis, in Tuiq́; obsequium captiuandis, mihi pro comperto sit, virtutem habituros. Tantam itaq́; nactus Fortunam, (vt Quid Gloriæ* NOMINI TVO *addictum iri comprehendas?)* PATREM TE *(quo apud Homines, atq́; Superos, nullum honorificentius suppeditat* OMEN*) appellabit. Plus enim Tibi, quàm mihi debebit, quod Ego quidem illi Vitam dederim,* TV *au-*

tem, & mihi, & illi, ambobus in tutelam susceptis, salutem tuleris. Animi mei Vnicum hoc argumentum est, meam in TE *reuerentiam exprimens,* TVAQVE *in me Officia, dignissimo* PARENTIS *Titulo, complectens. Deus* TE *Ecclesiæ suæ sanctæ, diù incolumem seruet. Dat: Cracouiæ Die 28. Maij. Anno ab effracto serpentis capite MDCXXXXI.*

Illustrissimæ, atq; Reuerendiss. Dominationis Tuæ

Seruus humilis, ac deuictus
Frater Carolus Tirellus.

Approbationes.

REuerendi Patris Magiſtri Caroli Tirelli de Bruna Ord. Er. D.P. Aug. Tractatulum de Apoſtaſia, ego infra ſcriptus legi, & attentè conſideraui, ex commiſsione Reuerendiſſimi Patris Magiſtri Hieronymi Rigellij Cornetani Generalis eiuſdem Ord. & nihil in eo reperij, quod illius obſtet impreſſioni, quinimò impreſſione dignum cenſeo. Datum Sigilli die 10. Decemb. 1634.

Ita eſt Magiſter Frater Fulgentius Petrellus Sigill. Auguſt.

REuerendiſſimo Patre Magiſtro Hieronymo Rigellio de Corneto, Vniuerſi Ord. Er. D. P. Aug. Priore Generali mandante, opuſculum de Apoſtaſia, Reuerendo Patre Magiſtro Carolo Tirello Brunenſe Coeremita Authore, legi ſedulò, & dignum in lucem exire cenſui, Ego Frater Leonardus Valentinus Cæſenas Patauini Gymnaſij Magiſter Regens; Datum Patauij die 16. Aug. 1634.

QVæſtio de Apoſtaſia à Religione, à Reuerendo Patre Magiſtro Carolo Tirello de Bruna Ord. S. Auguſtini iuxta conſentientem Canoniſtarum doctrinam reſoluta, vt poſſit typis mandari, Ego Iacobus Vſtienſis S. Th. & I. V. Doctor, necnon per Diœceſim Cracouien. Ordinarius Librorum cenſor concedo facultatem.

DE APO-

DE APOSTASIA A RELIGIONE QVÆSTIO.

Trum. N. Regularis Professus, Habitum suæ Religionis retinens, sit censendus vere Apostata, vel Fugitiuus, ex eo, quod annis aliquot sine licentia sui superioris mansit (viuendo tamen religiosè) extra septa Monasterij, sciente & vidente, imò permittente, seu tacente eodem superiore, coram quo, & cum quo sæpe ille gradiebatur, loquebatur, & con-

uerſabatur; nec ad Monaſterium, (vt cupiebat & petebat) recipiebatur cum alijs de familia, promptus tamen ad nutum ſuperioris parere, nec non ad illud remeare.

1. In hac Quæſtione decidēda proteſtor, nolle me Cauſam agere alicuius ſpontanei, veri, formaliſq; Apoſtatæ, vbi crimen intellexero veræ Apoſtaſiæ; quam odio ſemper habui, oderoq; ſemper, (adiuuante Deo) verum de ea tantummodo me diſcurſurum affirmo, quæ in præſenti Titulo aperitur, mox ex ſubjiciendis declaranda: quam, velim Lectorem benignum, eo animo cordato amplexurum; quo eandem Author promit; in veritatem namq; ita adſretus eſt, vt non modo eam, ſcienter deſerat in ſcribendo, imò ſequatur, ac proſequatur, promptus ad eandem tuendam, etiamſi eius amicis, quin imò ſibimet, eiuſdem Confeſsioni, atq; defenſioni, nocituram cognoſceret.

Intentio Authoris

Vt

Vt igitur in huiusmodi propositæ Quæstionis decisione distincte procedamus, quinq; principalia agemus. Explicabimus primo eius Titulum. Quem secundo Argumentis oppugnabimus. Tertio intentam Conclusionem insinuabimus. In cuius propugnationem. Quarto Notabilia, seu Fundamenta iaciemus, subiectis ad clariorem intelligentiam, quibusdam Propositionibus. Tandem quinto, Argumenta soluemus. 2.

Quæstionis summa

Quoad primum. Circa Titulum est aduertendum, quod Apostasia, græcum vocabulum est, & latine dicitur Defectio, seu Rebellio, & interprætatur secundum Siluestrum quasi Retrostatio: secundum autem loquentium vsum quandam importat Retrocessionem, teste eodem Siluestro. Inde & Gerson ait, Apostasia est, à vera Religione recessus. Alexander autem, & Hostiensis aiunt, est Apostasia temera- 3.

Titulus exponitur

Apostasia quid

a. Verbo Apostasia

b. ibidem

c. p. 2. de Reg. Moral.

d. 2. 2. tract. de Apost.

e. apud Fab. codē verbo f. 2.2. q. 12. ar. 1. merarius à ſtatu fidei, obedientiæ Eccleſiæ, vel Religionis receſſus. Secundum autem D. Thomam, eſt Apoſtaſia Retroceſsio ab his, quibus homo coniungitur Deo: atq; ideo ſecundum eum, tot contingit Apoſtaſia modis, quot quis à Deo recedit, vt etiam Gregorius de Valentia notauit. g. tom. 3. diſp. p. quæſt. 12. p. p.

4. Quotquis modis Deo coniungitur & ab eo recedit. Coniungitur autem quis Deo quadrupliciter ac proinde ab eodem Deo quadrupliciter poteſt quis retrocedere.

Primo quidem per Fidem, quæ eſt fundamentum ſalutis.

Secundo per Obedientiam Præceptorum ipſius.

Tertio per ſtatum Clericalem.

Quarto per ſtatum approbatæ Religionis.

5. Apoſtaſia priori modo ſumpta, eſt in Intellectu, & ad infidelitatem ſpectat: ſumpta vero reliquis tribus poſterioribus

modis

modis; peccatum eſt in voluntate. Doctores communiter. De qua ſit futurus ſermo, dicetur.

Nomine Fugitiui intelligitur proprie 6.
is, qui per ſe exiuit, & ſtetit extra Monaſterium, ſeſe celans Abbati, hoc eſt Prælato, ſiue ſuperiori Monaſterij vt docet Io: And. communiter receptus, quem refert, & ſequitur Silueſter, etiamſi poſtea ductus pænitentia recedat ad ſuperiorem, vt exponit N. Ædil.

Fugitiuus quis dicitur.

h. verb. Apoſt. n. 9.

i. edi. l. ſi quis Fug.

Ly verè hic ſumitur, prout opponitur 7.
Ly præſumptiuè, ſeu interpretatiuè. Et nomine expreſſæ licentiæ, intelligitur facultas, ſeu licentia obtenta ſcriptis, vel voce.

Per Ly Regularis Profeſſus, intelligitur is, qui legitimè, & ſolemniter, vel etiam tacitè, emiſit Profeſsionem Regularem. Et Ly Profeſſus, hic apponitur ad Differentiam Nouitij in probatione poſiti,

 cui

cui non conuenit Apoſtaſia, etiamſi à Monaſterio recedat ſine licentia, vt Notauit Siluester loco mox præcitato.

8. Per ſepta Monaſterij, intelligimus Clauſtrum Religioſorum, ſeu Conuentum, in quo Religioſi regulariter, ſocialiter, & conuentualiter de familia commorantur, ex deputatione facta per eorundem ſuperiores Regulares.

Per Ly viuendo Religioſe, excluditur viuendo Laicaliter, vel ſæculariter, vel etiam inobedienter.

9. Per Ly ſciente, & tacente, excluditur iniuria ſuperioris: ſcienti namq;, & conſentienti, ſeu tacenti, & tacere non debenti, nulla fit iniuria. Regula. Dixi, ſeu Tacenti, ſi quidem Taciturnitas, reputatur ſæpe pro conſenſu, vt habet Gloſa extra de Infan. & Lang. expo. & eſt textus clarus cum Gloſa in can. ſi prouincia diſt. 63. ibi. Si litteris Conuentus tacuerit, & diſsi-

k. 27. de reg. iur. in 6.

l. c. p. ſi à patre.

disſimulauerit etc: & apertior ex tex. cum eadem Gloſſa in can. ſi ſeruus ſciente diſt. 54. ad idem facit quam appoſitè tex. & Gloſ. in c. 2. continebatur de his quæ fiunt à Prælato ſine conſenſu Capituli.

Per Ly vidente, excluditur ſuſpitio, & ratio fugæ; quæ occultationem importat, vt dictum eſt. 10.

Per Ly permittente, intelligitur is, qui eſtò non conſentiat apertè, poteſt tamen cohibere, & impedire, neq; cohibet, nec impedit, ſecundum Gerſonem. m. lect. 5. de vita ſpirit. animæ.

Per Ly promptus, detegitur ipſius. N. ſpontaneus, paratuſq; animus ad obediendum ſuperioribus, ad Monaſterium vocantibus, & recipientibus, ac ſi de eorum eſſet numero, de quibus Apoſtolus: ſcio enim promptum animum veſtrum, ſcilicet ad parendum Deo, & maioribus (vt exponit Petrus Bercherius) pro quo de vobis glorior. 11. n. 2. cor. 9.

Reli-

Reliqui Termini expoſitione nõ egẽt.

12. Titulus eſt propoſitæ quæſtionis de ſola Apoſtaſia, ſeu de Apoſtata ſolummodo à Religione intelligitur. ſupponendo videlicet iſtum Regularem Profeſſum Deo fidem ſeruare; Præceptis eiuſdem obedire, & à ſtatu Clericali, quem habet, non deuiare. licet extra ſepta Monaſterij commorantem, & conuerſantem, ad modum prænotatum in Titulo Qnæſtionis.

13. Quo ad ſecundum. ad partem affirmatiuam, arguitur.

Argumenta oppugnantia.

Primo. Religioſus Profeſſus abſq; licentia ſui ſuperioris, exiens à Monaſterio, manenſq; diu extra illud, dicitur à Religione Apoſtata, ſed iſte. N. extat, vt habet Titulus Quæſtionis, Religioſus Profeſſus, ſiue expreſſe, ſiue tacite, & exiuit extra Monaſterium, abſq; ſuperioris licentia, manſitq; aliquot annis. Ergo fuit Apoſtata à Religione. Dico fuit, quia nunc perhibe-

tur

tur in Monaſterio Religionis ſuæ manere.

Secundo, confirmatur ex Innocentio, 14.
quia inquit, ſi recedens à ſuo Monaſterio O. cap. de Renunc.
ſine licentia ſui ſuperioris vult vitare Apo- & in cap. Intellex.
ſtaſiam, oportet vt aliud ingrediatur Mo- de ætat. & qual.
naſterium, ſeq; alterius ſuperioris obedientiæ ſubjiciat, alioquin verus ſit Apoſtata, & de hoc not. c. ex parte de tempore ordin. & in c. Ioan. de Regular. Conſentit Armilla verbo Apoſtaſia num: 11. Sil. num. 9. Tabien. num. 14. & alij. Sed iſte, & receſsit à ſuæ Religionis Monaſterio, nec alterius obedientiæ ſe obiecit. Ergo fuit verè & proprie Apoſtata.

Tertio quia ſacrum Conc. Trident. 15.
Seſſ. prohibendo ſtatuit, ne quis Regula- p. 25. c. 4.
ris à ſuo Conuentu recedat, pretextu etiam ſuperiores ſuos accedendi, niſi ab eis miſſus, vel fuiſſet vocatus: & ſecus feciſſe repertus, ſtatuit puniri, tanquam ſui deſertor Inſtituti etc: Igitur videtur iſte

N. ſuæ fuiſſe Religionis Deſertor. id eſt Apoſtata.

16. Quarto, Omnium etenim Regulares Ordines,ſuos Religioſos Profeſſos habent, ac reputant Apoſtatas, ſi abſq; legitima obtenta licentia à ſuis ſuperioribus, receſſerint ab ordine, vel à Prouincia, vel à Conuentu; Iſte igitur Religioſus Profeſſus, videtur inter Apoſtatas verè connumerandus, præſertim ſi fuerit ex ordine Eremitarum S. P. Auguſtini, cuius Con-
9. par. 6. c. 14. ſtitutiones ſtrictiſsimè prohibent, etiam ſub pæna latæ Excommunicationis, eiuſmodi abſceſſus, & vagandi modos.

17. Quoad Tertium, pro parte tamen negante facit, quod ratio veræ Apoſtatæ à Religione exigit, vt Religioſus Profeſſus, Habitum ſuæ Religionis temerè relinquat, aut ſi tenuerit, & cum eo inceſſerit, ab ea tamen recedat animo deliberato non reuertendi, immo retrocedendi à Religione,

one, quia professus est quod quidem Iste N. vt habet Titulus Quæstionis haud fecisse videtur.

Quoad Quartum, Pro difficultatis intelligentia, & Argumentorum solutione, multa sunt notanda. 18. Conclusionis Funda. septē.

Primo. quod Apostata, Fugitiuus, & eiectus à Religione sic inter se distinguuntur, vt scilicet Eiectus ab ea, recedat compulsus à superioribus, ob aliquam, non parui momenti causam, cuius est, si Professi nolint corrigi, nec emendari, aut si crimen commiserint, causa cuius Religio laboret infamia: aut impedimentum habuerint, cum quo tanquam Essentiali, valdeq; graui in ea Religione non fuissent admissi, si illud detexissent. Qua de re paulo plenius Leon. Lessius. Siluester autem vbi supra ait; Eiectus à Religione is dicitur, qui à suo superiore, forte sua culpa exigente fuit eiectus. Fugitiuus autem, & Apo-

l. de inst. & Iur. Libro. 2. c. 4. dub. 14.

s. num. 9. in. fin.

eiectus quis dicitur.

Apoſtata, ſua recedunt voluntate. Ille quidem vt ſit extra poteſtatem ſuperioris, & ad tempus euagetur, habens interea animum redeundi: Hic verò, vt deſerat ſuum ſtatum. Atq; ita ſacri intelligunt Canones, nec non Doctores Caiet. Armil. Piſana. Greg. de Valent. Reginal. Panor. Sil. Tab. & omnium anteſignanus D. Thomas Aquinas, locis infracitandis quando de Apoſtatis, Fugitiuis, atq; Eiectis loquuntur.

19. Secundo adnot. Haud dubium eſſe, quin Fugitiuus, & Apoſtata maneant obligati ad omnia, quæ Religionis ſunt, peccareq; non minus, quam ſi in Monaſterio forent, dum tranſgrediuntur, cum non debeant ex propria nequitia reportare commodum: ſupponimus enim ex ſola eorum praua voluntate pendere, vt in Monaſterio non ſint, propterea per impoſsibilitatem excuſari. Quæ tamen ſi contingeret

ex eo, quia Conuentus, aut Prouincia, vel Religio nollet eos retinere iudicandum esset de ipsis, tanquam de Eiectis eo modo, quo paulo post dicetur. Hæc formaliter ex Reginaldo hausimus. t. tom. 18. Cap. 29. num. 16.

Tertio adnot. Regularem Professum ejici à Religione; duobus modis posse contingere. vel ad tempus, vt scilicet se emendet, vel in perpetuum per publicam sententiam Iudicum ad id destinatorum, prout ex Nauarro habet Azorius; & quidem priori modo teneri Eiectum per emendationem, se denuo reddere habilem vt recipiatur; nec excusari, quin emendatus debeat se Religioni offerre, quantùmuis ab ea non reuocetur, qui nolens, excommunicari præcipitur; Et est ratio, quoniam ex vi votorum, & Professionis suæ tenetur vsq; ad mortem in sua manere Religione: vnde vocatus, redire tenetur ad implendum, quod Deo promisit. Interim 20. v. Lib. 2. c.16. qu.6. x.de Reg. num.23. in fin. C.

tamen dum non reuocatur, nec recipitur, tuta conſcientia extra Religionem, à qua eiectus, manere poteſt, vt ſententiam ſuſtineat, & pænam ei datam luat. ex eodem Azorio vbi ſupra.

y. quæſt. 5. & 6.

21. Quarto adnot. Eiectum à Religione ſiue ad tempus, ſiue in perpetuum, teneri ad obſeruantiam Caſtitatis profeſſæ, perinde ac ante eiectionem. Quantum autem ad votum Paupertatis, ita Eiectum teneri, vt non prohibeatur eorum, quæ acquiſiuerit adminiſtrationem habere, tum ad vitæ neceſſaria, cum ad alias pias cauſas: eo enim ipſo quod ejicitur, fit ei talis facultas prouidendi ſcilicet corpori, animæq; neceſſaria. Reginald: Ab Obſeruatione autem Obedientiæ profeſſæ, eundem

z. vbi ſup. num. 420.

22. excuſare conſequens eſt, ex eo quia Religio, in qua Profeſſus eſt, ipſum ejiciendo, vel retinere abnuendo, omnem de eo curam abjiciat, habendo eum pro non ſuo.

Quo

Quo fit vt extra,non intendat ei quicquam præcipere, aut prohibere tanquam ſuo: obedientiæ autem locus non datur, vbi non eſt, qui illam imponat: quia tali Actioni deficit materia per defectum ſuperioris, illam ſuppeditantis. Inde ſufficit eiecto, vt inſtar cæterorum Clericorum Epiſcopo obtemperet, in cuius Diæceſi habuerit habitationis domicilium.

Addit tamen Reginaldus, vbi ſupra, 23.
& bene, quod is, quia per eiectionem non aa. num. 416.
deſinit eſſe vere, & proprie Religioſus, etiamſi nullius ſit Religionis (perinde ac Epiſcopus ab Epiſcopatu ſuo eiectus, non deſinit eſſe Epiſcopus, quantũuis ſit abſq; Epiſcopatu) debet ex vi voti, quo manet adſtrictus, paratus eſſe ad obediendum, ſi contigerit ipſum reſtitui in priſtinum ſtatum, & in poteſtatem ſuperiorum, quibus promiſit obedientiam, vt Notabil. 30. eſt quoq; prædictum.

Quin-

24. Quinto adnot. Eiectũ verè, ac propriè à Religione ſiue ad tempus, ſiue perpetuo, intelligi ſimul & ſemel priuatum Habitu Religionis ex qua ejicitur: vnde illo nec tenetur, neq; vti poteſt: neq; vero alterius Religionis Habitu, niſi receptus, ad eam tranſiuerit. Teneri tamen vti Habitu Clericali ſuæ Conditioni competente. vt poſt. Nauar. Azorius Lib. 12. p. par. Moral. inſtit. Cap. 14. 9. 15. Leonard. Seſſ. de Iuſt. & Iur. lib. 2. c. 41. n. 11. 2.

bb. in cõ. 2. de Reg. Num. 36.

25. Sexto adnot. cum Caiet. quem ſequitur Greg. de Valentia.[dd] Quod ad hoc, vt Religioſus, à ſua recedens Religione abſque licentia, retinens tamen Habitum, ſit verus Apoſtata, debet habere animum excutiendi à ſe obedientiæ iugum; neq; excuſari ab Apoſtaſia retinendo Habitum: ſi autem habeat animum manendi in ſuo ſtatu, & reuertendi, Fugitiuum, ac Vagum dici, non Apoſtatam. Quam doctrinam

cc. 22. 9. 12. ar. p.
dd. tom. 3. diſp. p. quæſt. 12. p. p.

Caietanus mutuaſſe videtur à Silueſtro v-
bi ſupra concludit dicens. Igitur collige
quod Apoſtata à Religione eſt Religioſus ee. q. 14. num. 9.
Profeſſus, ſine licentia exiens à Monaſte- verb. Apoſt.
rio, cum intentione non reintrandi illud,
vel aliud, ſed viuendi irreligiosè; puta cle-
ricaliter, vel laicaliter, vel inobedienter.

Et addit Sil: ibidem. Vnde ſi egredi- 26.
atur, & intret Monaſterium laxius, non eſt
propriè Apoſtata, ſecundum Gloſ. imò
ſecundum aliquos addit idem Sil. nec Fu- ff. in c.
gitiuus. quod colligo (ait) ſi licitè intret fin. de Apoſt. & in
id eſt cum aliqua licentia: vel ſi intret Mo- c. ex parte.
naſterium eiuſdem Religionis, licet non
eiuſdem rigoris, quorum vtrumq; ſubſit
eidem ſimpliciter. Hæc ille.

Septimo adnot. Eiectos & Fugitiuos 27.
reuerti volentes, præſertim emendatos, o-
mnino à Religione, eiuſq; Prælatis eſſe ad-
mittendos: ſic D. Ant. de But. Imò ad hoc
Prælatos compelli. extra. de Regul. Ne

Religioſi Armill. vbi ſup. n 14. Imò Monaſteria, etiamſi Ordo repugnet, arctari poſſe ad præſtanda alimenta Fugitiuis, & Eiectis, vbi voluerint ad ea reuerti. Ita & recte decernit Sil. & Armill. quin imò Apoſtatas, Fugitiuos, atq; Eiectos, à Prælato Abbate, ſeu Prouinciali, etiam & Conuentuali quolibet requirendos, & ad Clauſtra reducendos eſſe, ſalua Ordinis diſciplina, apertè ſtatuit Papa Greg. Nonus.

gg. vbi ſup. q. 5. n. t.
hh. vbi ſup. n. 14.
28.
ii. d. cap. Ne Religioſi de Reg.

Alioquin ſi redire volentem, recipere renuerint, imò (ſecundum Arch: ſi eum reuocare neglexerint) & ipſe manens in ſæculo bona acquiſiuerit, & non receptus nihil Abbas de bonis eius petere poteſt; neq; Prælatus quiſquam Regularis, quia impiè monacho, ſeu Profeſſo ſuo alimenta negauit.

29. Iſta autem requiſitio in d. c. Ne Religioſi. mandatur fieri annuatim tempore Capituli. Ita etiam egregiè notat Sil. dicto

loco

loco n. 10. Hic autem innuo legendam esse quandam Definitionem contentam in Constitutionibus Augustinianorum vbi habetur. Definimus quod nullus Officia- kk. p. 6. lis nostri Ordinis aliquem licentiatum ab c. 22. Ordine, vlterius ad Ordinem ipsum recipiat, quod si fecerit, receptio, talis sit nulla: quam Definitionem Pater noster Generalis obseruet, & faciat ab alijs obseruari hæc ibi. Quæ definitio certe non tenet, neq; est obseruanda ab illius Ordinis Professoribus, quum clarè videatur contra Canon. statutum d. cap. Ne Religiosi, de Regul. sed & nunc quoad Regulares Apostatas, & incorrigibiles, Eiectos, eijciendos, & recipiendos, videnda & obseruanda sunt Decreta sacræ Cong. Concilij, SS. ll. 21. sep. 1624. D. N. Vrbani Papæ Octaui, iussu edita.

Hiscè prænotatis subijciuntur sequentes Propositiones.

Prima est, extra septa Monasterij ma- 30.

nendo, non fuit Fugitiuus. Primo probatur, quia ad hoc vt Regularis Profeſſus dicatur Fugitiuus, non ſolum exigitur, vt extra Monaſterij ſepta, ſeu Clauſtra maneat, ſed vt ſe ſe celet, & occultet Prælato, vt patet ex dictis. At vero N. non ſe celauit, neq; occultauit ſuæ Prælatis Religionis, immo cum ipſis ſæpius gradiebatur, conuerſabatur, colloquebatur, ac reficiebatur, vt in Titulo Quæſtionis. Ergo etc:

31. Secundo. quia Regularis non præſumitur in Iure Fugitiuus, ſi à Prælatis ſuæ Religionis intra Clauſtra Monaſterij cum cæteris ſubiectus non receptus, nec retentus, maneat extra illa: deducitur iſta maior ex dictis in ſecundo Notabili Num. 19. cum enim corpus habeat, alicubi eſſe debet: at vero iſte N. à Prælatis ſuæ Religionis tunc non detinebatur, neq; intra Religionis Clauſtra recipiebatur, vt ex eodem Quæſtionis Titulo patet: Ergo etc:

Ter-

Tertio Fugitiuus is dicitur, qui per ſe, 32.
ſeu ex ſe, hoc eſt ex propria voluntate exiuit, ſtetitq; extra Monaſterium: Sed iſte N. exiuit extra Monaſterium, atq; ſtetit tanto tempore ſui potius ſuperioris voluntate, (vt non dixerim frigida charitate ſeu melius iniquitate) nolentis ipſum cum alijs in aliquo Monaſterij loco competente excipere, & retinere quatenus in Titulo Ergo ect:

Secunda Propoſitio. Antedictus N. 33.
Regularis Profeſſus, non fuit vere Apoſtata; probatur.

Ille Regularis Profeſſus dicitur vere Apoſtata, qui ex propria voluntate à Religione ſua recedit, animo deſerendi ſuum ſtatum regularem, & abijciendi à ſe iugum obedientiæ. patet ex dictis de mente Caiet. & aliorum in primo & ſexto Not. Sed iſte N. neq; ex ſui voluntate ab ea receſsit, neq; animum habuit mutandi ſta-

tum, & Obedientiæ iugum abijciendi, quin imò cuperet, peteretq; cum alijs in Monasterio de familia recipi, esſetq; nutui ſuperioris obedire paratus: omnia ex Titulo Ergo etc:

34. Obiectio. Sed Regularis Prælatus, coram quo iſte N. & egreſſus, & collocutus, & conuerſatus perhibetur, obijciet. Eſto quod iſte Regularis Profeſſus N. ſit alterius Conuentus, & Prouinciæ filius, eiuſdem tamen Religionis, ſub vno, atq; eodem Generali: acceſsit autem ad meum Conuentum, ſeu Prouinciam, vbi vel non fuit in ſuo primo acceſſu receptus, vel fuit primo receptus, & inde à Prælato huius meæ Prouinciæ licentiatus, vt ad ſuum Conuentum, aut ſaltem ad ſuam Prouinciam regrederetur, atq; adeo illuc minime regreſſus nec in aliquo Conuentu meæ Prouinciæ acceptatus, cenſendus eſt verè Apoſtata, cum ſine licentia ſuperioris extra ſepta Monaſterij manſerit. Gran-

Grandis ſane Obiectio: Cui primo re- 35.
ſpondeo, minime conijci ex Titulo Quæ- Reſponſio.
ſtionis, iſtum N. ex aliena fuiſſe Prouincia, ſed (ſecundo) ſi à ſua in tuam (o bone Prælate) fuiſſet profectus Prouinciam, abſq; ſui Prouincialis, vel Generalis licentia, fuiſſet quippe puniendus, tanquam Apoſtata ſui Deſertor inſtituti, ex Dec. Sac. Con. Trid. ſuperius citato Num. 15. Quod ſi is foret ex Ordine Auguſtiniano cenſeretur præterea excommunicatus iuxta ſupradicta Num. 16. Tertio dico, 36.
ſupponendo, vt mihi liquido conſtat, diſceſsiſſe iſtum N. ex ſua in alienam Prouinciam, obtenta à Prælato Prouinciæ ſuæ licentia; tunc claret, neq; fuiſſe Eiectum, neq; Fugitiuum, neq; Apoſtatam, ſiue fuerit ille in iſta obijcientis Prælati Prouincia receptus, ſiue non: legitima namq; ſuperioris licentia declarat, non eſſe eum habendum, nec Apoſtatam, neq;

Fugi-

Fugitiuum, vt apud intelligentes quosq; est notum, sed neq; Eiectum: si quidem Eiectum non comitatur prioris licentia Prælati (qua vt Eiectus non indiget, quem non amplius Prælatus suum subditum agnoscit) sed repulsa, seu reiectio.

37. Quin etiam si ab initio accessisset sine licentia, non esset censendus Apostata, iuxta doctrinam præallegatam Not. 6. no. 26. quia videlicet accessit ad Prouinciam, seu Monasterium eiusdem Religionis, subiectum eidem Generali (saltim mediato) patet ex doctrina Siluestri Not. 6. allata, quam Religio Augustiniana non admittit const. no. 15.

38. Porro. si à tempore licentiationis (sic dictæ) ei factæ, à dicto Prælato, obijciente mansit ille extra superioris obedientiam, dico id per se non fecisse, neq; ex sua intentione, seu inobedientia; sed per Accidens ex defectu superioris ei non præcipien-

pientis; vt fuit notatum supra Nu. 22. atq; ideo non fuisse Fugitiuum, neq; Apostatā.

Si postea dimissus, siue fuerit à Prælato obijciente licentiatus, dicendum est, ab eo male fuisse licentiatum, (si de Augustinianis loquamur, apud quos, Diffinitorij interest tantum licentiare, de expulsione ab Habitu propriè loquendo, siue Reuerendiss. Generalis Ordinis, ad quem spectat de Prouincia in Prouinciam licentiare fratres, non Prouincialis cuiusq; Const. mm. p. 3. c. 4. Itaque si Prouincialis istum N. dimisisset à sua, quam regit Prouincia, excessisset ne suæ Authoritatis limites? plura hic reticeo. 39.

Et quamuis quis dixerit istum N. non regrediendo in suam Prouinciam, iuxta obijcientis Prælati licentiationem, alicuius culpæ se præbuisse reum; Dico, esto forsan istud posset admitti, negando tamen absolutè culpam incidisse Apostasiæ, 40.

 vel

vel Fugæ non regrediendo.

41. Dixi. *Forsan* quoniam à regreſsione prædicta, plures rationales Cauſæ, potuerint illam excuſaſſe: veluti concepta contra Prælati dimittentis authoritatem exiſtimatio, quippe quem cerneret ſibi iubere id, quod apud Auguſtinianos, nullus præter Generalem eorum poteſt iubere. Conſt. vbi ſup. vel longi via itineris; viarum pericula, ob earum graſſatores, timor hoſtium catholici nominis: bellorum, bellantiumq; furor; Peſtis; propriæ conditionis gradus; Infirmitas; Matura ætas; fortunarum defectus; & huiuſmodi alia plura, quorum vnumquodq; ſatis ab omni inobedientiæ, ac noxæ labe, eum alias præſtitiſſet immunem.

Cauſa enim ſemper attendenda eſt, propter quam aliquid ſit aut commiſſum, aut omiſſum; Tempus quoq; de Tranſac. c. vlt. & 5. 9. 5. non omnis, de accuſat. cap.

18.

18. iuncta Glos. item 23. 9. 8. accidit, & H. defurt. verum ita Glos. in d. cap. 18. de accus.

Sed quid dicendum si nulla prorsus 42.
causa excusasset? Dicendum, minime Fugitiuum fuisse manendo (non exceptum in Monasterio) extra septa prædicto modo; quia non clàm Prælato sic manebat, imò neq; Apostatam retinendo Religionis habitum, recipi cupiendo, & petendo, atq; parere paratum.

Quin imò asserendum, Prælatum e- 43.
undem, hunc N. non recipientem, quem sic extra Claustra viuere nouerat, viderat, permiserat, consenserat, (tacendo) & ad secum gradiendum, conuersandum, comedendum admiserat, grauissimè peccasse, nec non sui Præsulatus dignitati magnam irrogasse iniuriæ notam (vt infra clarius.) Tenebatur enim, ex muneris sui debito, vel recipere, vel carceri mancipare (redire nolentem) vel aliter cogere; aut

certe summum Religionis Præfectū, quid circa eundem N. agendum esset, consulere, (nisi tantæ authoritatis ipse fuisset, vt valeret ad Prouinciam suam, etiam inuitum remittere) si autem fecerit, non excusari, cum non perfecerit.

44. Item, ille Regularis Professus, censendus è Apostata, qui absq; licentia sui superioris, viuit extra Claustra irreligiose, atq; laicaliter, iuxta prænotata Not. 6. Num. 25. in fine. Sed iste N. quamuis dicto tempore absq; licentia sui superioris extra Claustra vixerit, non tamen irreligiose, nec laicaliter, vt supponitur: & præterea videtur ex eo probari, quod vixit, ferens coram Prælato sui Ordinis, Religionis suæ habitum, nec non coram confratribus, ad quos recipi cupiebat, ac petebat, superioris nutui pariturus, vt sup. Ergo etc:

45. Obijciet forsan quis denuo: Ille videtur Apostata Religionis, qui in ea non manet,

net, nec perſeuerat iuxta emiſſa, in facta Profeſsione vota. (Per vota, & profeſsionem obligatur Religioſus ad manendum, ac perſeuerandum in Religione, à qua ſi retroceſſerit, iam fit Apoſtata; etenim Apoſtata idem eſt, ac Deſertor Religionis, ſeu Retroceſſor ab ea, vt dictum in expoſit. Tit. Num. 13.) & præterea probatur, quoniam vota in Religione fiunt approbata, vt ipſis emiſsis, Religioſus obligetur Ordini, in quo emittuntur, vt tangit Leonard. ſeſſ loco præcitato dubit. 14. Num. 11. Sed iſte N. non manſit, nec perſeuerauit in Ordine, in quo vota emiſit, eo ſaltim tempore, quo extra Clauſtra eſt dimoratus Ergo etc:

Reſpondeo, quod per votorum, Pro- 46.
feſsioniſq; emiſsionem in Religione per ſuperiorem acceptatam, obligatur quidem Religioſus ad manendum, ac perſeuerandum in Religione; verùm viciſsim Reli-

gio obligatur ad eum retinendum, & tractandum tanquam filium: Vtrumq; tamen cum conditione tacita; nempe Religio obligatur ad eum retinendum, quousq; se illi non reddat noxium, Religiosus autem obligatur Religioni ad manendum in ea, vbi eum retinere voluerit; si vero eum Ordo renuerit retinere, & alere, iam ille soluitur ab obligatione manendi, ac perseuerandi in ea. Deduco hanc doctrinam ex Reginal. vbi sup. Not. quam ipse profert ex Leonard. Less. loco mox citato, ex qua præclarè soluitur præinducta Obiectio.

Vt autem dilucidius innotescat præpositæ initio Quæstionis præmonstrata veritas; subijciendæ sunt ad præsens quædam Quæstiunculæ, ex quarum solutione, patebit.

47. Quæstio Prima. Quæret quispiam, nec immeritò, inquiens: Si iste N. neq; Fugitiuus fuit, neq; Apostata, vt validè pro-

probatum eſt, cum nihilominùs non manſerit dicto tempore intra Clauſtra, fuit ne tunc ex eorum Numero, quos vocant Eiectos, ſeu Expulſos à Religione?

Reſpondeo, non potuiſſe dici propriè 48.
Eiectum; quoniam à Religione Eiecti, deſerunt Religionis Habitum, à qua ſunt eiecti, nec alterius Religionis ferre poſſunt, niſi in illam per eius Habitus ſuſceptionem ingrediantur, vt conſtat ex prænotatis No. 24. De qua re extat ſpecialis ordinatio in Conſt. Auguſtinianorum par. 6. cap. 22. Sed iſte N. toto tempore dicto, atq; ſemper ſuæ Religionis Habitum geſtauit, vt ex Tit. Quæſt. patet, & conſequenter aliam non eſt ingreſſus Religionem. Ergo propriè Eiectus dici nequit.

Præterea. Eiectus à Religione is pro- 49.
priè dicitur, qui per Iudicum ſententiam, ad id deputatorum eijcitur, iuxta ſuperallegata No. 26. Sed nullius ſententia Iudicis

fuit iste à sua Religione deiectus. Ergo etc:

50. Quæstio secunda. Quis iterum quæreret, quo ergo nomine iste N. tunc erat appellandus, qui nec Fugitiuus, nec Apostata, neq; Eiectus dici debuerat?

Respondendum censeo; appellandum vere fuisse, atq; habendum, sicuti quemq; alium eiusdem Ordinis Religiosum, confratrem, ac filium. (fortè aptius) veluti expositũ, ac Derelictũ à Parentibus, nempè à Religione Matre, & à Patre Prælato.

51. Probo responsionem, quoad vtrumq; membrum.

Primo quoad primam partem. Religiosus Professus, dicitur eiusdem Religionis filius, in qua est Professus, secundum omnes Doctores, Iste autem N. erat in sua Religione Professus, vt narrat Tit. Quæst. Ergo etc:

52. Item secundo. Professus semper est habendus suæ Religionis verè filius, donec

nec ab ea per ſententiam Iudicis iuridicè ex ſuo demerito dimittatur, ſeu abijciatur, etiamſi ab ea Fugitiuus, Apoſtataue ſit: qua dimiſsione ſecuta deſinit ille ſui eſſe Ordinis membrum, cum deſinat ei eſſe ſubiectus. Nauar. Vbi ſub N. 24. Propterea Prælatis præcipitur, vt ſuæ Religionis Apoſtatas, ac Fugitiuos Profeſſos querant, & ad ouile Religionis reducant, quia ſunt adhuc eiuſdem Religionis filij, prorſùs ad omnia ei obligati, quæ ſuæ ſunt Religionis; peccantq; eorum tranſgreſsione, non minus, quam ſi in ſuo eſſent Monaſterio, vt ſup. dictum eſt Not. 2. No. 19. ob eam ſcilicet rationē quod re ipſa adhuc extant ſuæ Religionis filij: neq; enim iubetur ſuperioribus, alienos querere, ſed Fugitiuos, Apoſtataſq; ſuos, de Ordine ſuo: vt claris verbis habetur in Decretali ſupracitati Cap. Ne Religioſi. Not. 5. No. 26. ſtatuimus de Regum. Sed iſte N. à ſua Religio-

gione non fuit per ſententiam eiectus, vt anteprobatum. Ergo etc:

53. Obijcitur. Quoniam Filius maxime nõ emancipatus, ſub obedientia manet parentum. Iſte autem N. dicto tempore ſub obedientia non manſit Parentum, nempè Religionis, eiuſq; Prælatorum, nec verè fuit emancipatus. Ergo non videtur reputandus ſuæ Religionis filius, eo ſaltim tempore, quo extra manſit.

54. Reſpondeo primo. Reputari, & vere parentum ſuorum illos filios eſſe ac dici, qui procacitèr contemnunt parentum parere mandatis, imò eoſdem contumelijs, ac verberibus afficiunt, vt interdum experiuntur Genitores.

Reſpondeo ſecundo. Satis eſſe, filium paratum eſſe Patri parere, cum quid ei præceperit, vt filius dicatur; ſed iſte N. ſi dicto tempore, quo non fuit in Monaſterio receptus, non paruit, hoc vtiq; ex defectu

fectu parentis euenit, minime eidem præcipientis, imò recusantis, eum pro filio agnoscere. Ergo non proli, sed parenti imputandum.

Deinde probo quoad secundam partem præmissæ responsionis Num.50. si quidem Ordo, cùm suum Religiosum Professum recusat retinere, de eo in conscientia, & in iudicio iudicari debet, vt de Relicto; sic tradit Leonard. Sess. præcitato No. quem sequitur Reginald. vbi sup. n. Adde, & de illo iudicari posse, veluti de filio exposito; quippe parens Religio, seu Prælatus protunc alimenta impiè negauit, domicilium, tectum; & ad mundi pericula (obnoxia Religioso viro) ad libertatemq; viuendi exposuit: quem enim recusat Ordo retinere, hunc liberæ viuendi voluntati, videtur restituere. Ita Reginal. Nauar. quamobrē, huic illud psal.26.competerat. Pater meus, & mater mea, dere- 55.

liquerunt me etc:

56. Quæſtio Tertia, vtrum iſte N. ſic extra Claſtra manens, fuerit ob id eo tempore in ſtatu peccati.

Reſpondeo Negatiuè. Quanquam enim Fugitiuus, & Apoſtata, qui voluntariè manent extra Clauſtra, donec ſic manſerint, ſint in ſtatu peccati mortalis; quo tempore licet ad confeſsionem venientes poſsint admitti, vt ſalubribus monitis adiuuentur, iuxta cap. quod quidem de Pæn. & Remiſ. non tamen ſunt Sacramentaliter abſoluendi, cum pro verè pænitentibus non habeantur vt notat Reginald. loco citato N. 416. quam diu non ſe ſubmittant correctioni ſuperiorum, ad quos remittendi.

57. De Relictis vero, de quorum numero, iſtum N. puto fore cenſendum, vt ſup. probatum eſt, quem ſua Religio, aut potiùs Prælatus minus pius noluit retinere,

de

de ipsis iudicandum est, proinde atq; de Eiectis.

Porro Eiecti ad tempus, non peccant, 58.
si recipi petant, & parere spondeant mandatis, curantes interea illa in se ipsis emendare, propter quæ fuere expulsi. At in perpetuum Eiecti, non tenentur se offerre ad redeundum, licet redire teneantur reuocati, vt sup. Not. 7. atq; consequenter deducitur, istum N. extra Claustra manendo, ob id non peccasse, tum quia inuitus fuit à Religione dimissus; cum quia cupierat, & petierat admitti, promptus ad obediendum; tandem quia, si veluti Eiectus simpliciter, & in perpetuum reputandus extitisset, sat ei erat ad euitandum tale peccatum, esse paratum redire, vocatum.

Quæstio Quarta An iste N. ob talem 59.
extra Claustra mansionem, inciderit in aliquam Censuram?

Respondeo Negatiuè. De Iure enim

 com-

communi Apoſtata, & Fugitiuus à Religione duntaxat Excommunicationem incurrunt, ſi Habitum dimiſerint; Extr. Ne Clerici, vel Monachi, Cap. vt periculoſa. in 6. Nec vero hoc tantum ſufficit ſecundum Caiet. & Greg. de Valent. vbi ſup & ſecundum Raynerium, quem citat, & ſequitur Sil. & Tabie. Verbo Apoſtaſia, ille no. 4. hic no. l. & Armill. n. 6. niſi animum oſtendat non redeundi, atq; adeò ex ſola, ſimpliciq; Habitus dimiſsione, non incurrit excommunicationem d. cap. vt periculoſa. Hæc autem verba Raynerij, à Silueſtro ibidem relata. Non debet Profeſſus iudicari Apoſtata, ſeu Fugitiuus, etiamſi ad longinquum diu vagaretur, niſi poſtquam ſic viuit, quod animum redeundi ſe depoſuiſſe oſtendit. H. de re mil. l. De-
60. ſertorem. 9. emanſor. hæc ille. idipſum & Armilla & Taba. Et ſubdit ibi Silueſter. Igitur collige, quod Apoſtata à Religione,
eſt

est Religionis Professus, sine licentia exiens, à Monasterio, cum intentione, non reintrandi illud, vel aliud, sed viuendi irreligiosè, puta clericaliter, vel laicaliter, vel inobedienter, hactenùs Sil. quæ verba sup. quoq; retulimus not. 7. Num 25.

Ex quibus clarissimè deducitur, istum 61.
N. non incurrisse d. Cap. vt periculosa. Excommunicationem: tum quia non fuit Fugitiuus, nec Apostata, ex ante probatis: tum quia non dimisit Habitum; non discessit animo non redeundi ad religionem, vnde recessit coactus, ad quam erat redire paratus, imò recipi instabat, nec in longinqua vagabatur, sed in conspectu superioris, ac confratrum sui Ordinis gradiebatur, etc: omnia ex dictis comperta sunt.

Quæstio quinta. An fuerit iste N. ob 62.
prædicta aliqua saltim pæna plectendus.

Respondeo Negatiuè. Si quidem culpam sequitur pæna. L. sancimus de pænis.

At

At in isto N. ob prædictam præcisè recessionem, & mansionem extra Claustra, nulla præcessit culpa, vt ex dictis, ergo nec sequitur pæna.

63. Dixi præcisè ob prædictam recessionem, & mansionem extra Claustra; quia forsitan in eo præcessit, aut præcessisse potuit, aliqua culpæ ratio, ob quam istius Prouinciæ fratres, seu Prælati noluerunt (irrationabiliter) in suæ Prouinciæ Conuentibus illum retinere.

Dixi, nullam pænam eum subsequi: Etenim si Prælatum, qui noluit ipsum in Ordine retinere, & alere, pænæ ob id reum effectum fuisse, forsan verè dixerim: vt ex dicendis patebit.

64. Quæstio sexta. Quare pænæ reus fuerit Prælatus antedictus effectus, prædictum N. non retinendo, & extra Monasterij septa viuere, & vagari sinendo?

Respondeo. Teneri Religiosorum superio-

periores subditos suos Religiosos conquirere, ad septa Monasterij reducere, (eos etiamsi fuerit opus vi carceri mancipando) eis alimenta tribuere; ijs præsertim, qui ad reuertendum sunt parati, curare nè pereant, neuè vagentur, siue Apostatæ sint, siue Fugitiui, vel etiam ad tempus eiecti, vt in Decret. Ne Relig. statuimus de Regul; Papa Greg. Nonus mandauit, & notauimus sup. Not. 3. Num. 28. Quibus si alimenta, ac vitæ necessaria Prælatus Regularis suus neget, impie negare dicitur ex Notatis, in eodem Not. 3. & Glos. iuncto tex. in C. l. si à parte de Infan. & lang. expo.

Vbi etiam Glos. sic ait, Abbas, siue 65.
superior, debet recolligere Monachum suum, ne damnabilitèr vagetur, ne pereat, & in d. C. vlt. de Regul. & transl. ad Relig. inquit Papa, contra secùs facientes superiores, & sanguis eorum de præfato-

rum manibus requiratur. Vbi Gloſ ait. Et ita Prælatus tenetur de facto ſubdito, niſi eum correxerit, cum ibi citatis.

66. Cum igitur ſupradictum ſuperiorem dimittentem, ſeu derelinquentem, vel eijcientem de ſuo Conuentu, aut Prouincia antedictum N. ex prædictis conſtet, turpiter defeciſſe, & in cunctis dereliquiſſe, in hac ſexta Quæſtiuncula recenſitis, profecto cenſeri is debet ingentis culpæ, pænæq; reus.

67. Quæſtio ſeptima. Eſto, quod iſtius N. commoratio prædicta extra Clauſtra, ſummo innoteſcat nunc Religionis Prælato, aut etiam Diœceſano. An Prælati huiuſmodi, iure poſsint, ob eandem duntaxat, iſtum N. punire? vel etiam à Concionibus habendis, vel Confeſsionibus audiendis, vel ab officijs, ſiue cum cura, ſiue ſine cura animarũ in Religione, aut extra conferendis, & exercendis impedire,

aut

aut amouere; si nunc actu iste N. alicubi similia habuerit, aut exercuerit?

Respondeo. Religionis summum Pręfectum, non tantùm posse, sed debere Prouinciæ Præfectum compellere ad recipiendum statim supradictum N. cum adhuc extra Claustra maneat, sub pænis, à iure Prælato inflictis, oues non quærenti, aut ex Ouili Religionis dimissas, ab eoq; dispersas, ad idem non reducenti. Et pręterea sub pænis statutis à Regul. & Const. aduersus huiusmodi superiores, qui pietatis religato munere, eiusdem Ordinis filios abijciunt ex Conuentibus, siue Prouincijs, citra Religionis præscriptum; cęteraq; iubere peragi erga dimissum charitatis officia, quæ non minus Ordinis Const: quàm Pontificum Decreta præcipuè Greg. Noni, vbi supra sanxerunt. 68.

Et insuper Prælatum dimittentem, grauiter plectere, ob talem dimissionem,

ac tolerantiam indebitam diutinæ ſibi notæ à Religione eiuſdem N. abſentiæ. In quam rem plura, atq; notatu digna, forent ſcribenda, à quibus conſultò deſiſto.

69. Si quis vero alius eiuſdem Religionis Prælatus, hunc N. in ſuam excepiſſet Prouinciam, debet Generalis Præfectus eiuſdem Ordinis, gratiſsimam habere acceptationem illam; recipientem laudare, maioribuſq; augere officijs; quem ſcit à Deo digniorem recepturum mercedem, iuxta illud Math. *Qui recipit Prophetam in nomine Proph. etc:* Si quidem videtur is Domini officio perfunctum, qui derelicto à parentibus accurrit cuſtodiendo.

70. De Prælato autem Diœceſano, dico, quod nequit contra eorundem Regularium ſubditos, per cenſuras procedere. Verum tamen ſi conſtet Regularem incidiſſe in Excommunicationis ſententiam, à Iure, vel à Papa latam, tunc bene poteſt

Ordi-

Ordinarius, illum excommunicatum declarare, ac denunciare, vt à suis Diœcesanis euitetur. Confect. in summ. priuileg. Ord. Mendic. tit. S. cap. 2. in fine.

Cum itaq; ex præmissis constet, istum N. ob prædictam extra Claustra mansionem, nequaquam incurrisse in aliquam Censuram, neq; in aliquam pænam in sacris Canon. latam; nullus iam potest eum Diœcesanus declarare, nec reputare Ecclesiastica Censura irretitum, vel aliqua pæna mulctandum. 71.

Grauis enim pæna nimis huic N. imò & iniuria, adiungeretur à Diœcesanis Prælatis, si ob prædicta renuerent ipsum admittere ad Conciones habendas, Confessiones audiendas, & huiusmodi alia à Religiosis ex more peragenda, ad quæ ille idoneus.

Etenim nullus sapiens, probus, ac Deo gratus, locorum Ordinarius, prædictum 72.

N. admitti ad prædictas functiones petentem, vel ab alijs requisitum, & postulatum, admittere recusabit, nisi velit suæ sapientiæ, ac probitatis, apud cordatos viros nomen obscurari.

73. Dicet forte Reuerendissimus Prælatus. Istum N. ad prædicta munera obeunda, in mea Diœcesi non admitto, quoniam eius superior, ad præsens insinuauit, se eundem N. habere ob præmissa, pro Excommunicato, & Apostata: ad cuius rei probationem adduxit testes, Religiosos subditos suos, qui coram Nobis identidem, ac ipse, testarentur.

74. Hunc ego Prælatum obnixè rogatum velim, vt sui sapientis iudicij trutina, aduertat sequentia.

Primo quidem. Suspitio arguitur ex dilatione, seu tarditate, quando scilicet quis retardat facere, quæ debet. Grauet. Consl. 1. 71. n. 7. Secundo. Assertioni Præla-

ti

ti credi non debet, per quam collatio, seu aliquid dictum, vel factum ab ipso iustificetur. Idem in Iudice, cuius Assertioni, non creditur, per quam iustificetur eius sententia. Grauet. ibidem Soc. cons. 47. col. 3. post medium lib. 4. & habetur in cap. quoniam contra, de probat.

Tertio. Dolus, & calumnia præsumitur in eo, qui proposita, & obiecta non probat. L. non probasse. C. de Calum. plenè Not. in L. C. N. ad turpil. Soc. cons. 117. col. 4. Lib. l. Grauet. Cons. 262. n. 7.

Quarto demum. Testes etiam Religiosi, quando deponunt contra aliquem in crimine hæresis, siue Apostasiæ, & huiusmodi, repelli debent, cum iudicant, quia excedunt officium testis. Testis enim debet discernere iuxta materiam sensuum non decernere. Bal. cons. 8. lib. 3. & cons. 324. lib. 4. Grauet. cons. 41. No. 4.

Si igitur istum N. asserat eius superior 75.

Præ-

Prælatus, ſeu Iudex, verum eſſe Apoſtatam, ſeu Fugitiuum, ſciat Ordinarius, non eſſe ſibi credendum, quia rem ſuam iuſtificare intendit.

Rurſùs. cum hic nunc recenter ipſum N. dicat eſſe Apoſtatam, quem vt talem multo ante debuiſſet reuocaſſe, vel denunciaſſe, aut capi feciſſe, & carceribus mancipaſſe; ſeſe facit non modicè ſuſpectum, ex tarditate, vel dilatione denunciationis in præſens factæ, vel multò poſt incurſionem præſumptæ Apoſtaſiæ. Et eo vel maximè, quia vbi ipſemet ſuperior non ſibi extitiſſe ſufficiens, ad prædictum N. Apoſtatam reuocandum, (vt ſui muneris erat) poterat Ordinarij, imò & Iudicis ſæcularis implorare brachium, vt iura decernunt.

76. Rurſus. id ipſum cenſendũ eſt. de prænominatis teſtibus Regularibus adductis, quorum intereſt tantum, quid facti acciderit,

derit, de præsumpto Apostata referre; non quid iuris decernere, seu iudicare. Reticeo hic plura ad rem etc.

Demum. quia tam prædicti testes, & 77.
eorum superior, ea quæ Ordinario insinuant, contra prædictum N. minimè probarunt, sed neq; probari potest illius assertio, illorumq; attestatio: quia inquam per assertionem, rem à se molitam iustificare intendit: isti vero per attestationem decernere, non discernere. de prædicta Apostasia tentarunt: ideo probè, aduersus eosdem, & dolus præsumitur, & calumnia in præiudicium grauissimum N.

Quamobrem eorum prædicta Assertio, & attestatio reijcienda est, & nihili ab Ordinario facienda, in eius N. præiudicium. Imò ipsum N. oportet prorsus absolui. L. qui accusare. C. de eden. cum simi. maximè in criminalibus. Vbi oportet probationes luce meridiana esse clariores.

l. fin. C. de probat.

78. Verum Reuerendiſsimus Ordinarius forſan ſibimet inijciet ſcrupulum, nimirum quia idem ſuperior, eiuſq; Regulares ſubditi, nominarunt iſtum N. Apoſtatam, ac vti talem reputarunt: ex alia autem parte non conſtat de illius abſolutione.

79. Dico pro amouendo ſcrupulo. Patere clariſsimè ex præmiſsis, nullam prædictum N. Apoſtaſiæ maculam incidiſse; quare apud Iuriſperitum neminem, aut bonum Theologum dubium eſſe poteſt.

Præterea in re dubia, promptiores nos eſſe debemus ad liberationem, per Regulam fauorabiliores H. de re iud. & tradit. Grauet. Conſ. 262. n. 7. Fede. de ſenis Conſ. 220. Ancha. Conſ. 24. & alij.

80. Et Vlteriùs ex ſola nominatione, non fieri quenquam hæreticum, ſed ex operibus contra fidem. Grauet. Conſ. 262. no. 5. ergo à pari nec Apoſtatam, niſi ex voluntario

tario

tario Religionis recessu, dimisso habitu, animoq; non redeundi, iuxta præmissa. Et sicuti fieri potest, vt quis hæreticum quempiam putet, ob aliquam causam ad hæresim non pertinentem, qui tamen non est vere hæreticus, Grauet. ibidem. Similiter, etiamsi prædicti, Superior, & Testes putent, vel putarint, ipsum N. fuisse Apostatam, non proinde infertur fuisse, vt sæpius dictum.

Ad hæc sæpisśimè solent Regularium 81.
Prælati, & potisśimè Augustiniani, absolutionem (ex authoritate Apostolica eis tradita) habere generalem, quâ subditos à macula Apostasiæ, si incurrerint absoluunt, simulq; restituunt Sanctis Sacramentis Ecclesiæ, & communioni fidelium, si (inquiunt) necesse est: imò & dispensant super irregularitate, dicentes, Eadem authoritate mihi concessa, in quantum possum, & debeo, dispenso vobiscum super

irregularitate, si tenemini, & restituo vos ad assecutionem & administrationem sacramentorum Ecclesiæ & ad alia etc. Hæc est forma Communis Absolutionis (iurisdictionalis, non Sacramentalis) quâ vtuntur ex indulto Apostolico Prælati Augustinenses.

82. Et præterea noto. quod in Capitulis Generalibus, & Prouincialibus eiusdem Ordinis S. Aug. semper similes fiunt Absolutiones. Quo circa quilibet eius Ordinis, siue Prouinciæ Professus, ad dicta accedens Capitula, non solum ex tali forma Absolutionis absoluitur à censuris, maculis, alijsq; præcensitis absq; vllo dubio: atq; adeo si tunc aliquis ex dictis Professoribus, etiam aliàs ligatus, aut indignus assumeretur ad aliquod officium etiam cum cura animarum bene assumeretur, existens valida collatio in eum facta, sed estò quod esset adhuc indignus cum assumitur,

tamen

tamen dispensaretur, si ad officia eligeretur, vt tradit Glos. Extr. de his quæ fiunt à maiori parte Cap. in cunctis. Vbi sic inquit Glos. vnde dico quod Capitulum, eligendo indignum, dispensat cum ipso; nisi sit talis dispensatio, vt ei prohibitã, quemadmodum dico in Ep. etc: & est notabilis in hac re doctrina.

Ex his ergo bene intellectis, & considi- 83.
deratis, ac ad rem de qua agimus applicatis, colliget Ordinarius, & quis alius, primo præfatum N. indebite ac nequiter argui, ac nominari crimine Apostasiæ. secundo supposita dubitatione, debere immunem ab ea labe censeri, quem non propria opera, sed falsa aliorum iudicia, ac ora diffamantium (ingenuè) ignorantium, malignantium, talem publicauêre. tertio cumq; non semel idem N. potuerit interesse, seu re ipsa intererit sui Ord. Absolutionibus prædictis, vel quarto etiam

Capitulis Prouinciæ, vel in eis ad officia Religionis eligi; percipit docile ingenium Ordinarij, & cuiusuis alteris, illum fuisse iuridice, ac validè à censuris (si quas contraxerit) absolutum, vel secum dispensatū, & quinto tandē cum Dominus Deus nō iudicet bis in ipsum. Nauar. C. p. & 24. 9. 2. can. non afferamus. iuncta Glos. similiter nec seruus homo iudicare debebit.

84. Admittat ergo Ordinarius ipsum N. (nullo habito respectu ad obiecta) ad conciones, Confessiones, & quæ Regularibus idoneis, ac probis, solent in Dioecesibus committi.

85. Quoad Quintum. Ad Argumenta initio proposita, ex dictis bene applicatis patet solutio.

Argumēta opposita soluūtur.

Ad primum dico. Maiorem esse concedendam de eo, qui voluntariè de Monasterio exiuit, stetitq; extra illud: in quo sensu de isto N. negatur Minor.

Ad

Ad secundum. Negatur Maior:ad probationem dicitur, Innoc. pp. fore intelligendum de eo, qui voluntariè à Religione exijt, atq; mansit: in quo sensu Minor est falsa, cum iste N. coactè, extra Claustra manserit dimissus ac derelictus. Qui etiamsi suis Præsulibus, tempore quo extra mansit, se non subiecerit, fuit tamen paratus se subijcere, reuocatus, receptusq;. 86.

O h. non paruit superiori præcipienti regressum in Prouinciam vnde venerat. Respondeo primo. habuisse plures causas, superius enumeratas, impedientes regressum. secundo ob talem inobedientiam, minimè incurrisse Apostasiam. Tertio Innoc. pp. intelligi de illo duntaxat, qui dimisso Religionis Habitu, exit cum animo amplius non reuertendi: in quo sensu, negatur Absolute Minor. 87.

Ad Tertium dico. Sacrum Con. Trid. fore interpretandum de recedente ex pro- 88.

prio

prio motu, ac voluntate: inquo ſenſu negatur Conſequentia, vt ſupra dictum.

89. Ad quartum dico ſimiliter, apud Regulares, præſertim Auguſtinianos, reputari verè Apoſtatas, ac Excommunicatos, eos Religioſos, qui abſq; licentia, ſuaptè ingenio, recedunt à Religione, Prouincia, vel Conuentu, etiam retento habitu, niſi per totam diem naturalem redierint; ſecus autem, ſi recedant compulſi à ſuis ſuperioribus, & in tali ſenſu interpretandæ ſunt Regularium Regulæ, Conſt. Can. etiam Pontificum, Conciliorumq; Sanctiones, atq; Doctores omnes cuiuſcunq; Profeſsionis hac de re loquentes.

FINIS.

Biblioteka Jagiellońska
stdr0013460